

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine preste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo, inserati. Enostopna polit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 v., večkrat po dogovoru.

55. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 8. junija 1909.

Leto XII.

Radi praznika izide prihodnja številka „Rdečega Prapora“ jutri.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgove ulice 6/II.

Vlada v zagati.

Vsakdanjega značaja pač ni položaj, v katerega je zabredla slavna Bienertova vlada s svojimi pod Gessmannovo komando stoječimi četami. Kadar nimajo vladne stranke drugega sredstva za rešitev svoje vlade kakor obstrukcijo, tedaj se ne more več govoriti o normalnih razmerah. To pa se je zgodilo v petek, ko se glasovanje o Šustersičevem predlogu ni dalo preprečiti na drug način, kakor da so ekscelence začele obstruirati, in sicer na vse mogoče načine od dolge govorance profesorja Redliha do razbijanja po pultih in do tuljenja. Ko se je glasovalo o predlogu poslanca Kaline, se je izkazalo, da je opozicija v večini. Jasno je bilo, da mora tudi Šustersičev predlog dobiti enako ali pa še večjo večino. In to bi bilo popolnoma v redu, zakaj če se državni zbor noče norčevati sam iz sebe, mora pokazati, da ga ni volja, menjati svoje sklepe, če se veter obrne in če je sapa neprijetna vladi. Stranke, ki pod vodstvom krščanskih socialcev capljajo za gospodom Bienertom, so morale že v aneksijskem odseku izpoznati, da se zadeva bosenske agrarne banke ne bo dala meni nič tebi nič pokopati. Ko je Gessmann na talmudovski način razlagal, da nima odsek zbornici nič predlagati in ko je večina, ker se ta zofistika ni obnesla, sklenila odgoditi stvar za pozne čase večnosti, ko se bo poročalo o aneksijskem zakonu, je poslanec Seitz takoj povedal, da ne pojde tako, temveč da se bo morala zbornica baviti s to rečjo. In ko je prišel nujni predlog na dnevnored, je postala stvar resna za parlament in za vlado. Zbornica je bila pozvala vlado, da naj prepreči privilegij za ogrsko banko v Bosni. Vlada ni storila tega. Če bi večina hotela varovati ugled parlamenta, bi morala z največjo odločnostjo nastopiti proti vladi, ki ni izvršila naloga. Nemško-radikalno-liberalno-krščanskosocialno-poljska večina se ni postavila na to edino opravičeno stališče, temveč je zadržala vse moči v edini namen, da reši vlado, tisto vlado, ki je prezrla soglasni sklep parlamenta.

S tem je večina izgubila vso moralno oporo, vlada, ki se zanaša nanjo, pa vsako jamstvo, da so njeni stebri dovolj čvrsti. Bienertovo ministertvo ima v državnem zboru še večino po številu; toda koliko je vredna večina, ki se izpremeni v manjšino pri predmetu, od katerega je odvisen obstanek ali padeč vlade? Če se sprejme Šustersičev predlog, tedaj ima vlada tako nezaupnico, ki jo mora bolj boleti kakor telesno zločinjanje. To je bilo znano vladnim strankam, ki so tudi vedele, da se ima v petek zaključiti razprava in glasovati. Vsaka govornica o „slučajni večini“, ki je je dosegla opozicija socialnih demokratov in slovanskih strank, je torej nezmisljena, ampak stvar je ta, da je Bienertova večina po številu pičila, povrh na nezanesljiva. To pa pomeni prav toliko, kakor če Bienert ne bi imel večine.

Sedanja vlada visi v zraku in živi od sreče slučaja. Za svojo edino nalogo smatra svoje življenje, za vse drugo se je izkazala nesposobno. Obstank parlamenta so morali reševati socialni demokratje; košček narodnega vprašanja na

Češkem je imel rešiti zakon o jezikovni rabi in o ustanovitvi okrožij na Češkem, a zakon, ki ga je bila izdelala že Beckova vlada, spi spanje pravičnega; zakon o socialnem zavarovanju, ki je bil vložen še v Beckovi dobi, se ne gane nikamor; aneksijski zakon, ki ga je Bienert sam še pred kratkim časom imenoval nujnega, se odklada. Skratka, Bienertovi vladi je dovolj, da je na svetu; svoje moči ne čuti, v svoje delo ne zaupa; če je ne bi imeli, bi bili v Avstriji prav tako kakor je sedaj.

Danes, v torek, je v parlamentu zopet seja. Morda dobi vlada tedaj večino proti predlogu zaradi bosenske banke. Ampak to ne bo izbrisalo dejstva, da je bila v petek vlada v manjšini, da so njene stranke kravalirale za njeno rešitev in da nastopijo njeni lastni trabantje zoper njo tisti hip, ko vložijo vnovič svoje zakone zaradi češko-nemškega jezikovnega vprašanja. Danes ima vlada še večino, jutri jo že lahko izgubi, odnosno jo mora izgubiti, če poskusi izvršiti, kar je že začela in kar mora poskusiti, če noče potajiti svojega lastnega namena in s tem izpričati svoje absolutne slabosti.

In kaj se zgodi, če pride Bilinskega finančni načrt na dnevni red? Že v odseku sta Bienert in Bilinski spoznala, da zagovarjata nekaj izgubljenega in povsod na svetu je navada, da se vlada poslovi, kadar spozna, da propadajo njeni načrti. Sedanji ministrski predsednik mora vedeti, da je večina za nove davke nad vse dvomljiva reč in če vendar še sedi na svojem mestu, zavlači samo krizo, ki je neizogibna. Zakaj kriza je pravzaprav že od tistega trenutka, ko je gospod Bienert prevzel ministrsko predsedništvo. Z razglasitvijo nagle sodbe v Pragi se je začela in končala se bo tisti dan, ko bodo gospodje Bienert in tovariši pobrali sila in kopita in vzeli svoje famozne načrte s seboj v pozabljenje.

Peterburško romanje.

Kakšni interesi združujejo slovanski narod z ruskim carizmom, z rusko avtokracijo, z ruskimi državniki, skratka z vladajočim zistemom na Ruskem? Največji Neoslovan ne bo mogel odkriti takih interesov.

Drugo je vprašanje: Ali je kaj vzajemnega med interesi ruskega in slovenskega naroda? Da sta oba naroda slovanska, je nekaj, toda malo. Politično nimamo nič skupnega. Državno smo ločeni in kakor ne more nihče misliti, da bi Avstrija anektirala Rusijo, je tudi nemogoča fantazija, da bi se zgodilo nasprotno. Geografično so velike dežele med nami in neposrednega stika ne moremo imeti z Rusi. Naša jezika se razlikujeta tako, da se vsak s svojo govornico ne razumemo. Vsaj v doglednem času tudi ni misliti na to, da bi se slovenščina in ruščina močno zblížali ali pa celo zenačili. Lahko je, da Rusi kot Slovani bolj zanimajo nas kakor Nemce ali Angleže; ampak trditi ne moremo, da je tako. Vsekakor: Boj ruskega naroda za svobodo bi nas moral zanimati vsaj toliko kolikor enak boj kateregakoli drugega naroda. Samo v stremljenju po svobodi se more izražati slovensko-ruska vzajemnost.

A kdo sovraži rusko svoboda in jo zatira? Vsak politični začetnik ve, da se ruski narod ne bojuje zoper noben drugi narod, pač pa zoper carizem in birokratizem, zoper Stoljipinovo vlado, zoper ruske krvnike, zoper rusko policijo, zoper ruski militarizem. Kdor simpatizira z ruskim na-

rodom, ne more biti prijatelj njegovih zatiralcev in jih ne sme na noben način podpirati, ne materialno, ne moralno. Prijatelj ruskega naroda se ne sme pajdašiti s carskimi hlaptci in rablji. Kdor je prijatelj Stoljipinov, prijatelj ruskih mogotcev, je sovražnik ruskega naroda.

Kaj so naši peterburški romarji, naši frazerski, napihnjeni Neoslovani s svojim «velikim» Hribarjem na čelu? V Peterburgu se družijo s tistimi, ki imajo moč v svojih okrvavljenih krempljih, s tistimi, ki podpirajo avtokratični zistem, s tistimi, ki pošiljajo tisoče in tisoče ruskega naroda v Sibirijo, v katargo, na vislice. Kaj so torej?

Odgovor je enostaven: Sovražniki ruskega naroda.

Nesramno je zlorabljanje slovanskega imena zoper — slovanske narode.

Hribar et consortes vedo, da se ne smejo v Peterburgu niti ganiti, ako ne pridejo kot prijatelji vladajočega zistema. Vsaj misliti se mora, da imajo toliko soli v glavi, da lahko razumejo, kaj počenjajo. Če ne, je stvar seveda žalostna. Kadar gredo v Peterburg na kongres, morajo tako ravnati, kakor je ruski vladi prav. Moralno jo morajo torej podpirati. Vsaka podpora ruskega zistema je samaposebi oškodovanje njegovih nasprotnikov, v našem slučaju onih, ki se na Ruskem bojujejo za svobodo. Nasi Vseslovani romajo torej v Peterburg na škodo ruskega narodu, trpinčenemu od njihovih «prijateljev» in pokroviteljev tako, kakor še ni bil skoraj noben narod trpinčen od tujih sovražnikov. In to delajo v imenu slovanstva! Tako hočejo slovanstvo izigrati v prid morilcem ruskega in poljskega, torej slovanskih narodov!

Ob vsem tem pa hoče to pustolovstvo veljati še za demokratično. Kaj ima slovanska banka, ki jo snujejo in ki ne more biti nič drugega kakor kapitalističen zavod, na Ruskem spričo vladajočega zistema še povrh reakcionaren zavod, opraviti z demokratičnim slovanstvom ali s slovanskim demokratizmom? Nič drugega, kakor da hoče par slovanskih pijavk izkoristiti slovansko ljudstvo. Narodnost ima s to rečjo toliko opravka, kolikor Kristus z Judežom. In rabiti narodnost kot pretvezo za taka podjetja, je hinavska zloraba, ki je značilna za vse to nacionalistično prvenstvo.

Gospodje se lahko potikajo po svetu, kjer se hočejo in lahko snujejo tudi kitajske ali pa malajske banke. Kdor ima priliko za kšeft, ga dela, to je stara stvar. Ampak narodnost in slovanstvo naj puste pri miru, zakaj vsa ta komedija ni patriotizem, temveč navadno politično in gospodarsko manihejstvo.

Zbor srbskih socialistov.

Dalje.

Belgrad, 30. maja.

Buchinger iz Budimpešte, organizator ogrskega delavstva, omenja, da je imel že enkrat priliko, izročiti srbskim sodrugom pozdrave ogrskega proletariata. To je bilo v dobi srbskega boja za volilno pravico. Ogrska socialna demokracija se bojuje še danes za splošno in enako volilno pravico proti koruptni zvezi profiterjev in silnikov, kateri ni nobeno sredstvo preslabo, da bi ga ne rabili za obvarovanje svojih nezasižanih privilegij pred enakopravnostjo delavnega razreda. Ogrski proletariati mora proti tej fevdalno-buržoazni izkoriščevalni kompaniji voditi najostrejši boj, zakaj še nikdar, niti pod vlado zagrizenega sovražnika delavcev Banffyja, se niso delavske organizacije tako sikanirale in preganjale kakor sedaj. V dveh letih se ni razpustilo nič manj kakor 500 organizacij

brez razloga, proti pravici in zakonu. Prav ta klika pa je stala zadnje mesece na čelu bojnim kričanjem in ni mogla dočakati prvega strela. Toda ogrski proletariat ni imel povoda za vojno proti Srbiji in ga nima. Če je treba boja, tedaj ga napovedujemo silnikom in izkoriščevalcem, zatiralcem lastnega proletariata in ta boj hočemo voditi do zmage. Srbskemu proletariatu pa stiskamo bratsko roko z najsrčnejsimi socialističnimi občutki, v zavesti neolčljive edinosti proletarcev vsega sveta. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Poslanec dr. Renner z Dunaja

je dobro znan ne le avstrijskim, temveč tudi srbskim delavcem, ki so pazno zasledovali njegovo resno delovanje v državnem zboru in poznajo tudi njegovo teoretično delo, ki je v posebno obilni meri namenjeno narodnemu vprašanju. Zveza socialno-demokratskih poslancev in stranka, ki jo zastopa, je — pravi Renner — z veseljem porabila priliko, da dokumentira solidarnost avstrijskega s srbskim. Burne dneve imamo za seboj, ko je težka nevarnost pretila evropskemu miru in je prišla mednarodna socialna demokracija v izvenredno resen in težak položaj. S ponosom lahko pravimo, da je bila stranka kos svoji nalogi in da je sijajno opravila svojo dolžnost. Skupno z Vami smo storili vse, kar se je dalo storiti, da se ohrani mir. Stali smo na straži kakor vi v Srbiji. Hude boje smo imeli z našimi militaristi in bojnimi sčuvanci, kakor vi z vašimi. Mi imamo državo, v kateri prebiva osem narodov, ki hočejo živeti, vsak s svojim stremljenjem, s svojimi ideali in s svojimi zmotami. Umevno je torej, da imamo dovolj svojih skrbi. Vendar lahko trdimo, da nismo nikdar zamenjali dolžnosti, ki nam jih nalaga naše mesto v internacionalni armadi. Nastopali smo za resnično osvoboditev kmetov v Bosni in Hercegovini, bojevali smo se za svobodo in samoodločevanje narodov, z vsem povdankom smo zahtevali pravične trgovinske pogodbe. Vsa avstrijska socialna demokracija se v tem oziru zaveda svojih dolžnosti in jih izpolnjuje. A tudi kot nemški sodrug bi rad izpregovoril nekoliko besed. Tudi nemški narod ni združen v eni državi. V rajhu imajo do dva tucata dinastij. V Avstriji imamo deželne meje. Prav lahko nam je torej razumeti vaš težki položaj. Znano nam je, da je vaš narod razdeljen in razkosan pod celo vrsto dinastij, pod osmimi upravami, po treh cerkvah. Znano nam je, da je bila Srbija oddavna žoga za Rusijo, Avstrijo in Turčijo. Razumemo torej, kako je otežkočen vaš narodni razvoj in vaše proletarsko delo. Mi priznavamo vsakemu narodu pravico, da sam odločuje o svoji usodi, kakor zahtevamo za svoj narod. Opazujemo pa tudi, da pretresa ves vzhod silna burja. Slavna ruska revolucija je kljub vsej reakciji omajala stebre carizma (viharno odobravanje) in nobena jila ne bo več uničila mogočnega stremljenja ruskega proletariata po svobodi. (Ponovno odobravanje.) Turška revolucija, ki se je začela kot oficirska revolta, se mora končati kot proletarska razredna revolucija in že prihajajo znamenja, ki amčijo za tak razvoj. (Pritrjevanje.) Tudi balkanski narodi bodo dosegli svobodo. Toda svobode ne prinese militarizem, ne šovinizem buržoazije. S svojo močjo se bodo narodi osvobodili v znamenju revolucionarnega socializma, združeni v svetovni armadi narode osvobojajoče socialne demokracije. (Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

Poslanec Němec iz Prage,

stari, preizkušeni bojevnik češkega proletariata, pozdravlja zbor v češkem jeziku. «Menda je prvič, da govori Čeh na javnem srbskem zboru, in radosten ponos me navdaja, da imam izvršiti to nalogo. Toda čeprav se shajamo prvič, si vendar nismo tuji. Kajti člani mednarodne družine smo, ki prebiva po vsem svetu, ki jo združuje enako misljenje in enako čuvstvo. (Živahno odobravanje.) Naša solidarnost se je najsičajneje izražala, ko so brezvestni hujskači sčuvali evropske narode drugega proti drugemu ter so hoteli bestijo narodnega sovraštva prignati do blaznosti. Ko so vsekrog strleli gozdovi bajonetov in je bila nevarnost svetovne vojne najskrajnejša, smo si podali bratske roke in pri vas in pri nas je mogočno zadonel klic: Nobene vojne nečemo! Mir zahtevamo! Kakor vaš hrabri sodrug Kaclerović, smo tudi mi glasno in jasno izjavili: Mi nimamo povoda, da bi si razbijali glave in da bi prelivali kri za interese, ki niso naši. (Viharno odobravanje.) In danes lahko pravimo, da je naš odločni nastop v veliki meri

pomagal, da se je ohranil mir in da se ni brutalno uničilo, kar je delavska pridnost vstvarila v tisočletnem kulturnem delu. Vsi naši interesi protestirajo glasno proti vojni. Vsak hip slišimo, da država nima denarja za najnujnejše potrebe delavnega ljudstva; a vsak čas apelira država na požrtvovalnost delavskega razreda in hoče iz njega izmolziti, kar zahtevajo izkoriščevalci in silniki. To provzročuje boj, toda ne boj narodov, temveč boj proletariata proti izkoriščevalcem. (Živahno pritrjevanje.) Tudi proti insinuciji protestiramo, da bi se moral srbski narod podložiti v vseh rečeh, ker je majhen. Takih razlogov ne pozna socialna demokracija. Noben narod ni tako majhen, da ne bi imel pravice do svobode in do sreče. Nihče nima pravice zatirati in izkoriščati: Nihče nima zapovedati narodu, kako mora misliti in čutiti. Eaega prepričanja smo, da ima vsak narod sam odločevati o svoji usodi in svobodi. Francoska revolucija je dokazala, da je nevarno, zaničevati voljo naroda in se ji rogati. Doba suženjskega poniževanja delavskega ljudstva je končana in vstopili smo v dobo boja za svobodo, v dobo razvoja do najvišjih ciljev. Tudi na Češkem so socialne demokrate preganjali, zapirali, sekali in streljali, in vendar je danes najmočnejša politična stranka. Tudi srbski narod bo po enaki poti dosegel svojo svobodo. Živila srbska, živila mednarodna socialna demokracija! (Viharno odobravanje.)

Dalje prih.

Politični odsevi.

* **Državni zbor** ima danes (v torek) ob. 11. dopoldne sejo. Ob 10. dopoldne je konferenca načelnikov.

* **Časopisi vladnih strank** so v soboto zjutraj še triumfirali, da je bila v petek opozicija poražena. Zvečer so pa že drugače piskali. Tako je pisal klerikalni «Vaterland»: «Da ne more rezultat včerajšnjega glasovanja napraviti vladnim strankam mnogo veselja, je umevno. Ampak nepredvidno je, če se govori o presenečenju. Kadar gre za tako važno vprašanje, imajo pač poslanci biti v parlamentu, ne pa sprejemajoči diete potovati na dopust. Opoziciji zameriti, da so bili njeni poslanci na mestu, je zelo enostavno, toda nezmislno.»

* **Vprašanje zapisničarja poslanca Kotlača**, če je Bernt, za katerega je glasoval nekdo drugi, navzoč, je baje nemške stranke v petek tako razburilo, da so morali obstruirati. Tako pisarijo listi vladnih strank. V resnici je to navaden švindl. Krščanski socialci, nemški liberalci, nacionalci in radikalci so sklenili obstruirati takoj, ko so pri glasovanju o Kalinovem predlogu spoznali, da so v manjšini. Zato so najprej poslali profesorja Redliča v boj, da muči zbornico z dolgo govoranco. Ker pa ta obstrukcijski govornik ne dosega Lecherja, ki je znal govoriti celo noč in še nekaj dlje, so morali misliti na druga sredstva. Poslanec Kotlač je imel kot zapisničar ne le pravico, ampak dolžnost, prepričati se, če je Bernt, za katerega se je glasovalo, navzoč. Vladni obstrukcionisti so pa zahtevali, naj se opraviči — ne tisti slepar, ki je glasoval za odsotnega Bernta, ampak Kotlač, ki se je hotel prepričati, če se ne slepari. Taka zahteva je pač prebedasta in preveč predrzna, da bi se z njo dala opravičiti obstrukcija ekselenc.

* **Žitna carina.** V parlamentu se je v petek razdelilo poročilo narodno-gospodarskega odseka o predlogu poslanca Glombinskega, da se do konca julija odpravi carina na žito. Poročilo, katero je izdelal poslanec Battaglia, konstatira, da je bila leta 1907 in 1908 žetev tako slaba, da se opažuje ne le v Galiciji, ampak tudi v drugih deželah nezadostno hranjenje ljudstva. Ker ni dovolj žita, je budimpeštanska spekulacija silno dvignila cene žita. Kupovalna moč poljedelskega prebivalstva je oslABLJENA in položaj tovarniških delavcev se je zelo poslabšal vsled krize. Zato je nujno potrebno, da se do nove žetve odpravi carina na žito. Tudi poljedelstvo ne bo trpelo škode vsled tega, ker itak nima žita naprodaj.

* **Naš klerikalci** znajo tudi opozicionalno govoriti, če služi njihovim interesom. To je pokazal že nekolkokrat dr. Krek, zadnjič pa dr. Šusteršič, ko je utemeljeval svoj nujni predlog zaradi bosenske banke. Žal, da je ta zmoglost instrument, ki ga rabijo le tedaj, kadar koristi njihovim strankinim interesom. V državnem zboru govore včas, kakor da bi bili pri socialnih demokratih v šoli. Na Kranjskem, kjer imajo vladno v rokah, pa kažejo zmoglost, da se izpremene na duši in na telesu. V parlamentu je govoril Šusteršič takole:

Radi aneksije Bosne in Hercegovine je bila riskirana svetovna vojska. Z interesom gleda sedaj vsa Evropa, kaj podvzemamo v Bosni in Hercegovini. Prvo, kar se je zagrešilo, je takozvana kmečka odveza, ki je pa le veliko oderuško podjetje. Namesto s socialnimi reformami smo pričeli z oderuško razlastitvijo. Takozvana kmečka odveza je atentat na kmečko posestvo v Bosni in Hercegovini. Namesto osvoboditve kmetov se kmetje v prvem stadiju usužnjujo, izmoggajo, v drugem stadiju se bodo pa spravili na beraško palico. C. kr.

oblasti bodo pri tem rabili oderušva. Edina pariteta je, da je ta oderuška kupčija enaka namota tako za Avstrijo kot za Ogrsko. Sklep bosenskega odseka niso vodili stvarni momenti. Jugoslovani pri svojem boju proti ogrski agrarni banki za Bosno nimajo postranskih momentov. Hyaležni so slovanskim bratom v «Slovanski Jednoti» za podporo. Jugoslovani se ne bore proti neki ogrski banki, ampak proti vsakemu oderuštvu, proti izkoriščanju. Govornik zanikava, da bi bila avstrijska vlada dobila kake koncesije. Vse to je samo besedičenje. Če se pravi, da je sistirano accediranje agrarne banke za toliko časa, da se snide bosenski deželni zbor, je to le zavlačevanje in drugega nič. Glavno vprašanje je, ako more bosenska vlada, ta eksponent Avstrije v Bosni, sploh priti pred bosenski deželni zbor s takimi predlogi. Ravno nasprotno predloge bi morala staviti bosenska vlada bosenskemu deželnemu zboru. Večina v bosenskem odseku je nastopila kot prostovoljna rešilna družba za vlado, zato sklepi tega odseka niso veliko vredni. Pod direktnim vodstvom avstrijske vlade se je sklenila nezaupnica Burianu, a to je Burianu le koristilo, ker je bil sprejet v galerijo madžarskih narodnih svetnikov. Govornik priporoča, naj se sprejme od bosenskega odseka odklonjena Vukovičeva resolucija ter pravi: Za to resolucijo mora glasovati vsak, kateri resno hoče preprečiti oderuško banko, ki je sramota za državo.

* **Preden je bil v opoziciji**, ni znal dr. Šusteršič nič povedati, da je Avstrija zaradi aneksije Bosne in Hercegovine riskirala svetovno vojno. Lani je pozdravljaval aneksijo z vsem navdušenjem patriotičnega Avstrijanca. Spoznanje je prišlo pozno.

* **Socialna zakonodaja na Angleškem** dobro napreduje. Po vladni predlogi, o kateri razpravlja poslanska zbornica, se bo ustanovilo 220 delavskih borz in je uvedla obvezno zavarovanje proti brezposelnosti; s tem je načeto eno najtežavnijih in najbolj bolečih socialnih vprašanj sedanje dobe. Predloga o borzah in zavarovanju je silno centralistična: v trgovinskem ministertvu se ustanovi oddelek za delavske zadeve, ki mu bo podrejena centrala delavskih borz in zavarovanje proti brezposelnosti. Delavskih borz naloga bo, da regulirajo in organizirajo ponudbo in povpraševanje na delavnem trgu; v to svrhu bodo fungirale tudi kot posvetovalna inštanca pri izbihi poklica.

Dopisi.

Idrija. V četrtek, 3. t. m., se je vršila po sedmih mesecih klerikalnega gerentstva zopet volitev župana in starešinstva. Navzočih je bilo 22 odbornikov in 2 virilista. Oddanih je bilo za župana Josipa Šepetavca 22 glasov, za svetovalce pa 144 glasov. Največ glasov sta dobila sodrug Kokalj in Štravs. Prvi 21, drugi pa 20 glasov. Gospodje Šuntar, Tukač in Ipavec so dobili po 19 glasov. Nekdanji župan Dragotin Lapajne kot šesti svetovalec je dobil 14 glasov. Dalje so dobili sodr. Uršič, Alojzij Kobal in I. Mohorič od 4 do 9 glasov, med tem ko je notar Pegan, daši je tudi sam sebe volil, dobil le 4 glaso. Pripomniti je, da so se nekateri gospodje pri tej volitvi pokazali odločne nasprotnike možem, voljenim v III. razredu. Značilno je, da so zvestega somišljenika, bivšega podžupana Tukača inteligentni somišljeniki pustili na cedlu. Seveda so nekateri gospodje mislili, da bodo s tem, če se bo ustmeno volilo, majorizirali zastopnike tretjega razreda, vedoči, da oni kot zadnji volilci lahko spuste vse delavske kandidate. Ali to se jim ni posrečilo; na mesto dosedanjega podžupana, ki je liberalni pristaš, je prišel izraziti socialni demokrat sodr. Kokalj. G. Pegan je baje prav po očetovsko rentalil na trgu nad svojimi somišljeniki, ki so se mu pa le smejali, češ, kaj hočeš: saj si dobil samo tri glasove in svojega. Tako je torej konec klerikalnega gospodstva v Idriji ter prihaja novo doba. Delo, ki čaka novi občinski zastop, ne bo lahko, ali s previdnim in pametnim gospodarstvom se bode popravilo vse to, kar so klerikalci zagrešili. Gospodom pa, ki bi mogoče hoteli vganjati osebne ambicije, že v naprej povemo, da bomo z njimi odločno govorili.

Iz stranke.

O Gorški deželni organizaciji naznanja, da se bo vršila letošnja deželna konferenca dne 4. julija t. l. ob 10. dopoldne v prostorih delavskega doma Via teatro št. 20 s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo političnega odbora deželne organizacije in poročila krajnih organizacij; poroča sodrug Josip Petejan. 2.) Poročilo o političnem položaju na Goriskem; poroča sodrug dr. Henrik Tuma. 3.) Organizacija in tisk; poroča sodrug Josip Petejan. 4.) Vzgojevalno delo socialnodemokratske stranke; poroča sodrug dr. Anton Dermota. 5.) Volitev političnega odbora in kontrole deželne organizacije. 6.) Raznoterosti.

Pozivajo se vsi politični odbori krajnih organizacij, da sklenejo račune in pripravijo pravočasno poročila za dobo letošnjega poslovanja ter jih pošljejo najdalje do 1. julija v roke Josipa Petejana v Gorici, Via teatro št. 20. Posebne predloge je vpisati vsaj osem dni pred zborom.

Domače vesti.

— **Paznikom pri mestnem užitainskem zakupu** se po sklepu ljubljanskega občinskega sveta izpremeni služba toliko, da bodo imeli po 12 ur službe in 12 ur prostega časa. «Slov. Nar.» pravi, da je to zasluga «N. D. O.» Seveda! Strah pred socialno demokracijo, pa nič drugega ne. Sicer pa nima biti ljubljanski občinski svet nič posebno ponosen na to «velikansko» reformo, zakaj dvanajsturni delavni čas je v današnji dobi še vedno nesocialen; po dvanajsturni službi je počitek z dvanajstimi urami prav piclo odmerjen.

— **„Slovenskemu Narodu“**, ki je glasilo inteligence in radikalnega nacionalizma, se zdi, da caplja «Rdeči Prapor» za «Slovenec». Če se mu pa ne zdi, se pa tako dela. Po vsej sili hoče torej biti bedast, zakaj kdor ima kaj pameti v glavi, ve prav dobro, da je naše stališče v vprašanju liberalno-nemške pogodbe vse drugačno, kakor «Slovenec» tako, kakor da bi ga bil dogovor liberalne stranke z «veleposestniki» presenetil. To je že mogoče. Toda «Rdeči Prapor» se ni nič «tako delal», temveč je takoj po glasoviti seji trgovske zbornice povedal, da ni tako paktiranje meščanskih nacionalistov za nas nič novega. Ampak pokazati smo hoteli, da kričavi narodnjakoviči ne smatrajo za greh, kar je narodno vsekakor bolj dvomljivega in «izdajalskega» značaja kakor mednarodna solidarnost delavstva. Pokazati smo hoteli na nebotično hinavščino narodnjakarstva, katerega «Slov. Narod» ne utaji, pa če citira cel hlev rigajočih oslov. Da so imeli pristno narodni, radikalno narodni, navdušeno narodni, primojduha narodni liberalci kompromis z Nemci, ni bilo nam ne novo, ne čudno. V narodnost nazdarskih narodnjakovcev nismo nikoli verjeli. Ampak navsezadnje je vendar tako, da je vse in hejslovanski gospod Hribar tajil svoj podpis na pogodbi in da se mu je ta podpis pokazal. Stvar je ta, da nam «Slov. Narod» že več kakor pol leta slika nemško gledališče kot narodno nevarnost za Slovence in da so v tisti pogodbi liberalci Nemcem garantirali subvencijo za nemško gledališče. In stvar je ta, da liberalce ta pogodba zdaj prav prokletu ženira, tako da piše «Narod» neprenehoma o pogodbi z «veleposestniki», ko vendar pri celi zadevi ni šlo za interese veleposestništva, temveč za interese kranjskega nemštva. Slovenci, liberalni in klerikalni, so imeli politično zvezo z Nemci v dobi slavne koalicije po padcu Taaffeja. Tavčar se je v Celju družil z Nemci v času, ko so hoteli skupno voditi boj proti konzumnim društvom. To vse nam niso nove reči. Tudi se jim ne čudimo. In vse te reči premotrujemo s svojega, socialističnega stališča, pa nam prav nič ni treba capljati za katerokoli drugo stranko, ki niti ne more tako misliti kakor mi. Ampak če «Slov. Narod» meni, da moramo molčati o stvari, ker je liberalcem neprijetna, bodi povedano, da to nikjer ni zapisano. Če ne bi bila «Narod» in njegova stranka tako hinavska, pa se jima zdaj ne bi tako slabo godilo.

— **Samoumor.** V soboto zjutraj se je v prisilni delavnici v posebni celici na svoje oprte obesil 54 letni Andrej Rahne, rodem iz Vinj, občina Dolsko. V petek se je baje pri delu vpiljal in je brzkone v pijanosti izvršil samoumor.

— **Nesreča v cirkusu.** V Zagreb je došel cirkus Šmidt. Kot zadnja točka programa je bil za sredo določen «smrtni skok z višine cirkusa», ki je postal res smrten skok. Dotični umetnik Godbin je namreč ob največji tišini občinstva skočil na tla, a tako nesrečno, da je priletel na glavo in s krvjo oblit na mestu obležal. Občinstvo je obšla groza in mnoge dame so se onesvestile; vse je drlo k izhodu. Nesrečnik bo težko ostal pri življenju.

— **Zastrupljeni topničarji.** V Plznu je obolelo 50 mož 22. artiljerijskega polka. Jedli so krompirjevo salato, ki je bila puščena čez noč v neki bakreni posodi. V vojaško bolnišnico so oddali 23 mož.

— **Popravek.** Dobili smo sledeči dopis: Slavno uredništvo lista «Rdeči Prapor» Ljubljana. Z ozirom na v Vašem cenj. listu št. 52 z dne 1. t. m. pod naslovom «Čedna družba» priobčeni notici, prosimo Vas, sklicujoč se na § 19 tisk. zak. da obelodanite v prihodnji številki Vašega cenj. lista sledeči popravek: Vest, da smo izgubili na budimpeštanski borzi K 90.000.—, je neresnična in zgolj zlobna izmišljotina nekega budimpeštanskega «agenta», ki nas terja pod naslovom «borzne difference» neopravičeno za K 14.000.—, katere pa izpodbijamo. Z odličnim spoštovanjem brata Pollak.

— **Bosenski vojaški transporti.** Zadnji transport povodom pomnožive in zopetnega zmanjšanja vojaškega stanja v Bosni in Hercegovini je došel dne 3. t. m. v Heb. Veliki transporti so zdaj zaključeni. Nazaj v državo so transferirali koncem aprila 125 transportov rezervistov, ki jih je bilo pozvanih pod orožje 30.167 mož, v 6 transportih so poslali nazaj 7 bataljonov (4230 mož) koncem majnika in v 23 transportih 7000 nadomestnih rezervistov. Do novembra je bilo na jugovzhodu države le 48 bataljonov, ki so jih koncem novembra pomnožili z nadomestnimi rezervniki. Nato so poslali 15 pehotnih bataljonov v povzrašanem stanju, večinoma na črnogorsko mejo. Marca je odšlo v Sarajevo in na srbsko mejo 15 bataljonov. Z njimi vred so bili odposlani tudi zaradi delne

mobilizacije vpoklicani rezervniki. Nazaj so poslali zdaj v državo približno 41.000 mož, medtem ko so odposlani na mejo skupno 53.000 mož. V anektiranih pokrajinah je ostalo še 12.000 mož, 23 bataljonov več, kot jih je bilo prej. Zdaj razpolaga 15. armadni zbor s 57, prej s 35, v Dalmaciji je zdaj 14, prej 13 bataljonov.

Zadnje vesti.

Senzacionalen umor v Krakovu.

Krakov, 5. junija.

Čitatelji «Rdečega Prapora» se gotovo še spominjajo poročil o nenavadnem procesu proti sodruhu Hekerju, uredniku «Naprzoda», katerega je tožila Janina Borovska, ker ji je list očital, da je služila ruski tajni policiji. Borovsko je zastopal na razpravi advokat Lewicki. Danes pa je dr. Lewicki ustreljen in Borovsko je prišla policija ter jo izročila deželnemu sodišču, ker je na sumu, da je ustrelila advokata.

Ob 4. zjutraj je Janina Borovska iz odvetnikovega stanovanja telefonično poklicala reševalno družbo, češ, da se je dr. Lewicki pred eno uro ustrelil. Prišel je takoj zdravnik dr. Kuryluk z resilnim vozom. Našel je Levickega v sami srcaji v kabinetu med klavirjem in steno na tleh. Lice je bilo krvavo. Borovska je dejala, da se je pred eno uro pred njenimi očmi ustrelil. Na vprašanje, zakaj ni takoj telefonirala po reševalno družbo, je odgovorila, da se je odvetnik še celo uro pogovarjal z njo. Lewicki je bil že v agoniji ter je ob 11. umrl v bolnišnici, ne da bi se bil kaj zavedel. V kabinetu so našli revolver Browningovega sistema. Dognali so, da je bil Lewicki ustreljen na daljavo, ker rana ni imela osmojenih robov in ga je zadela krogla od zadej. Tudi se je izvedelo, da Lewicki ni imel takega revolverja. V pisalni sobi so opazili, da je nekdo dlje časa brskal po spisih in pozneje so tudi spoznali, da so se razni spisi sežgali.

Borovska je imela s svojim odvetnikom spolno razmerje. Na policiji je priznala, da je bila vso noč pri njem. «Gazeta Narodova» pravi, da je imel Lewicki pisma, ki Borovsko zelo kompromitirajo. Ona je hotela imeti ta pisma zopet za vsako ceno nazaj in je baje rekla svojemu možu, da jih mora dobiti, tudi če bi morala umoriti Lewickega. Danes bi bil moral Lewicki zastopati nekega urednika pred sodiščem. Sploh ni bilo opaziti na njem nobenega znamenja, da bi bil samomor verjeten. Policija sodi, da ga je Borovska ubila iz ljubosumnosti. Ona taji vsako krivdo.

Politični položaj. Dunaj, 7. junija. Vse časopise se bavi z zadnjimi parlamentarnimi dogodki. Vladne stranke so izumile novo geslo za svojo nezmisljeno taktiko. «Bienerthova vlada se mora podpirati zaradi homatij na Ogrskem, da se ne oslabi avstrijsko stališče. Prav z ozirom na razmerje med Avstrijo in Ogrsko je pa docela opravičen boj proti Bienerthovemu kabinetu, ki je izkazal, da ne zna varovati avstrijskih interesov niti tedaj, kadar ima vso zbornico za seboj. Že v aneksijskem odseku je baron Bienerth priznal, da je baron Burian zmagal v zadevi ogrske agrarne banke za Bosno. Da se prepreči privilegij za zemljiško odvezo, je s svojo znano resolucijo zahtevala cela zbornica, in ta silna opera ni zadostovala Bienerthovi vladi, da bi bila izvršila svojo nalogo. Od take vlade je tudi nemogoče pričakovati, da bo znala v drugih važnih interesih varovati avstrijske interese. Ko je princ Hohenlohe v dobi svojega kratkega ministristva doživel brez svoje krivde z ogrske strani poraz, ki je bil veliko bolj akademčen kakor Bienerthov, je takoj demisioniral. Bienerth ni storil tega, pa tudi ni dosegel, da bi se bil odstranil baron Burian, katerega je sam označeval za krivca. Tudi tukaj so stali avstrijski interesi proti ogrskim. Avstrijsko stališče se ne bo učvrstilo, če ostane vlada, ki ga doslej ni znala zastopati, ampak če pride kabinet, ki se bo smatral za izvrševalca parlamentove volje.

Bienerthovo časopisje pobija opozicijo, češ, da v sedanjih nejasnih razmerah ni mogoče sestaviti koalicijske vlade in da tudi opozicija ni zmožna, iz svojih vrst vstvariti vlado, ki bi mogla delovati. Ker torej Bienerth ni sposoben za delovanje, se kratkoma dekreтира, da nihče ni sposoben. Iz vsega se pa vidi, da vladne stranke ne poznajo nobene druge naloge kakor varovati Bienerthov kabinet.

Položaj v parlamentu. Dunaj, 7. junija. Vladne stranke se trudijo, da bi dosegle zaradi bosenske agrarne banke sporazum z opozicijo in vabijo slovanske stranke na dogovor, da bi se današnja seja v državnem zboru mirno izvršila.

Dunaj, 7. junija. Gališki namestnik dr. Bobrznyski se je danes pripeljal na Dunaj. V parlamentarnih krogih se mnogo govori o tem, ker se sodi, da je Bobrznyski poklican, da pregovori poljsko ljudsko stranko, da bi ne delala vladi težav.

Dunaj, 7. junija. Ministrski predsednik baron Bienerth je dejal, da bi tudi iz sprejetja Šuštersičevega predloga ne izvajal posledic, češ, da vlada ne more storiti nič nemogočega. Vpraša se torej, če misli Bienerth biti konstitucionalen minister ali ne. Ako bi dobil Šuštersičev predlog večino, bi to ne bila le eklatantna nezaupnica vladi,

ampak tudi dokaz, da nima Bienerthova vlada večine tudi ne za druge reči. Kako pa hoče častiti baron Bienerth vladati brez vsake večine, namreč parlamentarno vladati, je uganka. Gospod baron ima vsekakor eno lastnost, ki bi bila v marsikaterem drugem položaju vse hvale vredna; njegova vztrajnost je res nenavadna. Ampak v položaju, v katerem se nahaja njegov slavni kabinet, je taka vztrajnost že bolj podobna nedostojnosti in goli ljubezni do portfelja ter kar je z njim združenega. Kadar dobivajo ministri nezaupnice, je konstitucionalna navada, da grede, ne pa da bi čakali, če jih bodo morda nesli vun.

Stapinski pravi, da ne želi portfelja. Lvov, 7. junija. Glasilo Poljske Ljudske Stranke priobčuje napram očitaniu, da vodi njen načelnik Stapinski samo radi tega boj proti vladi, ker bi rad dosegel ministrski portfelj, izjavo poslanca Stapinskega, ki izreka s častno besedo, da se nikdar ni potegoval za ministrski portfelj in da ga tudi nikdar ne bo sprejel.

Ogrska kriza. Budimpešta, 7. junija. Ministra grof Andraši in Franc Košut sta se danes odpeljala na Dunaj in prideta jutri na avdijenco. V krogih 67. strank menijo, da bo cesar odločno zavrnil Košutov predlog, da se sestavi vlada iz neodvisnjaške stranke. Prav tako se tudi misli, da nimajo nobenega upanja Andrašijevi predlogi, ki hočejo, da bi cesar s koncesijami pospešil rešitev krize. Ker pa Andraši ne more prevzeti vlade brez koncesije, ostanejo tudi torkove avdijence brez odločitve. Misli se torej, da je samo dvojna pot mogoča: Ali dobi Weckerlovo ministristvo nalogo, da vodi dalje posle, ali pa se imenuje provizorična vlada, ki bi imela do jeseni čas za razmotranje položaja. Seveda so vse to kombinacije. V raznih časopisih so vesti, da je prestolonaslednik baje dejal, da bo za vsako ceno preprečil katastrofalno politiko Košutjancev.

Budimpešta, 7. junija. Včeraj je bil tukaj nepovedani šod neodvisnjaških strank zaradi samostalne banke. Ker Košut, Apponyi in Justh niso prišli, je bila tudi udeležba slaba. Vsega skupaj je bilo na shodu 3000 ljudi, 3 do 400 jih je prišlo z dežele. Sprejele so se resolucije, ki pravijo: 1. Shod zahteva slejkoprej, da se ustanovi leta 1911. samostalna banka. 2. Shod zaupa članom neodvisne stranke in pričakuje, da se bodo neomajeno borili za samostalno banko, ki je prvi korak na poti k gospodarski samostalnosti dežele. Končno se izreka zahvala Košutu in njegovim tovarišem.

Trgovinske pogodbe. Budimpešta, 7. junija. Zbor ogrskih kmetovalcev, ki se je vršil včeraj, je soglasno sprejel resolucijo, ki odobrava, da se sklenejo trgovinske pogodbe z balkanskimi državami.

Ogrski socialisti. Budimpešta, 7. junija. Socialno-demokratska stranka je imela včeraj shod, na katerem je sprejela sledečo resolucijo: «Socialno-demokratsko budimpeštansko delavstvo ponovno izjavlja, da je iskati vzrok sedanje parlamentarne krize v tem, da v koaliciji združene stranke z iztiranjem vojaških in drugih vprašanj le skrivajo, da nočejo izpolniti svoje glavne obveze, to se pravi, izvesti volilno reformo. Z ozirom na to izreka shod, čeprav želi neodvisnost dežele in vsled tega tudi samostalno banko, da stremjenje neodvisnjaške stranke, ki hoče sedaj samostalno banko, ni cilju in času primerno. Sedanje razpravljanje vprašanja daje le neodvisnjaški stranki zopet priliko, da spravlja v nevarnost in odklada vpeljavo splošne, direktne in tajne volilne pravice, od katere je odvisna kulturna, gospodarska in politična bodočnost dežele. Shod zahteva torej od parlamentarnih strank in v prvi vrsti od neodvisnjaške, da postavi vsako drugo vprašanje na stran in da se v zmislu svoje zaveze z vso resnostjo in močjo zastavi za vresničenje splošne, direktne in tajne volilne pravice.

Borovska. Krakov, 7. junija. Borovska je bila včeraj večkrat zaslšana in je pozno zvečer priznala, da je ustrelila Lewickega.

Krakov, 7. junija. Govori se, da je Borovska hotela izvršiti atentat proti poslancu Daszynskemu in da jo je dr. Lewicki z največjo težavo zadržal.

Revolta v ječi. Tiflis, 6. junija. Včeraj je pet na smrt obsojenih Tatarov v ječi napadlo paznike. Vzeli so jim orožje ter so pobili tri in ranili pet paznikov. Ker se niso hoteli vdati, jih je straža, ki je prihitela, postreljala.

Poslano.

Gospici Pavli Črne

Škofje ulice št. 15, Ljubljana.

Ker na moj poziv z dne 9. maja t. l. v določenem roku niste opravičili očitania, da sem jaz pisala žaljivo razglednico, ki ste jo baje dobili, primorana sem označiti Vaše sumničenje kot golo obrekovanje.

S primernim spoštovanjem

Terezija Kumar.

Spodnja Šiška, meseca maja 1909.

Odločbe obrtnih sodišč.

Priobčuje dr. D.

XXXV. Tožitelj (ključavničarski pomočnik) zahteva, ker mu ob njegovem izstopu iz službe dne

1. decembra 1906 zvečer delavska knjižica ni bila izročena, in ker bi bil, ako bi jo bil imel v Vitkovicah, dobil delo, naj se obsodi tožitelj na plačilo odškodnine dnevnih 4 K 37 h od 1. decembra 1906 pa do dneva razsodbe. Toženec je navajal naslednje: Tožitelj je 1. decembra zvečer prišel nekoliko opit k izplačevanju mezde in zahteval predjem 30 K; ker ga ni dobil, je zahteval svojo delavsko knjižico. Ker se delavnica, kjer je nasprotnik delal, nahaja v V. okraju na Dunaju, tožitelj pa je prišel 1. decembra zvečer k njemu na stanovanje v IV. okraju, mu je rekel, naj pride v pondeljek (3. decembra) v delavnico in vrne svojčas mu izročeno orodje, potem da dobi delavsko knjižico. Temu je se dostavil, da dobi odškodnino za čas, ki ga bo porabil zato, da spravi orodje nazaj. Tožitelj je nato odšel, a 3. decembra ni prišel v delavnico. Pač pa je toženi tega dne dopoldne dobil iz delavnice telefonično obvestilo, da je orodje, ki je bilo svojčas tožniku izročeno, v redu. Nato je takoj delavsko knjižico po pošti poslal tožitelju, kar je dokazano s predloženim pošto-oddajnim listkom.

Zahtevek tožbe je bil zavržen.

Razlogi: Po § 80. c) obrt. r. je obrtovalec dolžan po pravilni razrušitvi delavskega razmerja izročiti delavsko knjižico. Pravilna je pa razrušitev s pomočnikove strani le tedaj, ako je ta izpolnil vse svoje dolžnosti, izhajajoče iz delavskega razmerja; sem sodi tudi vrnitev orodja, svoječasno mu izročena.

Če je torej, kakor se posnema iz navedenega dejanskega stanu, toženi knjižico hotel izročiti pod pogojem, da se ugotovi prej, kaj je z orodjem, svoječasno mu izročena, in če je, ko je 3. decembra dopoldne (2. decembra je bila nedelja) omenjeno orodje bilo v redu v delavnici, delavsko knjižico poslal še tekom tega dne tožitelju po pošti, ne moremo govoriti o zakasneli izročitvi delavske knjižice.

V enakem smislu se je opoznala pri istem sodišču (Dunaj) dne 5. junija 1907, Cr. IV. 947/7.

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive predmete za bazar, lampione, za šaljivo pošto izredno cene in lepe razglednice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko 52-10

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
Trgovina s papirjem.

Telefon št. 177

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebško in
: češko pivo :**

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, osobito delavstvu Rožne doline naznanjam, da sem otvoril

**pekarijo in trgovino z
mešanim blagom**

v Rožni dolini št. 161.

Nizke cene. Vsaki dan dobro in sveže pecivo.

Za obilen obisk se priporoča

Ivan Perhne

pekovski mojster.

3-2

Modni salon M. Sedej-Strnad

Ljubljana 13-11

Prešernove ulice št. 3 (v palači »Mestne hranilnice«)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

10 zapovedi

za zdravje

lično tiskane, vpslje poštne prosto in zastoj lekarnar 5-2

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Našim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

J. Jax & sin

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „ADLER“.

Vozna kolesa.

Cenki zastoj in franko. 24-15

Specijalna trgovina za obuvala

Bogata zaloga čevljev vseh velikosti in po različnih cenah.

Edino nogi odgovarjajoče pravilno obuvale znamke F. L. P.

JULIJA ŠTOR, Ljubljana

Prešernove ulice št. 5.

12-7

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8, in 1 kg. 104-51

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunollna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno 1. 1892.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno 1. 1892.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamoreznice, čistilnice, preseše za sadje i. t. d.?

Edino le pri

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1, Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železnih šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic i. t. d. 24-16

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, naj-novejša modna krila, kostume, dežne plašče, otroče oblekce, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-finejše otroče kapice, klobučke, plaščke, pariške modro, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavratnice, naramnlce, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52-29

Putniki v Ameriko kateri koliko čisto, po ceni in varnostno potovati naj se obrnejo na **Simona Hmetek** v Ljubljani Kotočarjeva ulica št. 11

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10-10